UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Decretum Gratiani

Gratianus <de Clusio>

Parisijs, 1542

Prima, an possit duci in vxore[m] que pri[us] fuit polluta per adulteriu[m]? Sic: nisi adulter dederit ei fidem viuente viro, vel machinat[us] sit in morte[m] eius.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62466

Visual Library

ſupplere: vt ex̄ de conſue. cū dilectus. ꝛ de appel. ꝯſtitutis. in fi. ff. de pe. heredi. l. vlt. nam ſi aduerſarius non eſt preſens, poteſt iudex ſupplere eius abſentiam: vt. C. de ap. l. vlt. C. de tēp. ap. l. ij. §. vlti. ꝛ iudex ꝯ naturā actiōis poteſt ferre ſentētiam: vt. ff. de redhibito. ac. bonē. §. aliquādo. ꝛ ex̄ de conceſ. prebē. ꝛ ec. non va. ex parte. † Ad hoc dico ‡ ꝙ iudex nō pōt ſupplere de facto, niſi aliqđ in preſentia ſui actuz eſt: vt ꝙ aliquē citauerit, vel ꝙ inſtrumētū quoddā corā ipſo lectū ſit, vel ꝙ tēpora appellationis lapſa ſint: vt. C. de tēp. app. l. ij. §. vlt. ſimiliter dico ꝙ in his que ſpectāt ad ſubſtātiam electionis, poteſt iudex ſupplere: vt xlvij. diſtin. de Petro. ſi tamen altera pars negaret, non ſtaẗ verbo iudicis niſi, q̄tenꝰ ꝓbauerit legitimis documētis: vt ex̄ de ꝓba. qm̄ contra. B.

a ¶ A certis. Tene certū et dimitte incertū: vt de peni. diſt. vij. ca. ij. in fi. nā in incertis locus eſt coniecturis: vt ex̄ de homi. ad audientiā. ꝛ. ff. de verbo. obliga. l. continuus. §. j. ff. de ritu nupt. l. adoptiuus. §. ſeruiles. Joannes.

† Per iſtā decre. ex pre. non probaẗ id ad qđ ꝓdādū induciẗ p Jo. nā ibi qđ q̄ ad ꝑtes determinata erat vbi đ careret: dz robore firmitatis ꝛc̄; ſed ibi papa voluit gratiā facē illis ſic receptis ex̄ iudiciū ex officio: et ibi inducit rationes que ipſū mouent, qꝛ talia faciēda nō ſūt ſine cā. ar. ff. de trāſact. cum hi. §. vlti. ex̄ de cōceſ. prebē. cum nris. ex̄ de ac. cū dilecti. ꝫm ho. ‡ Iſtaz gl. tenet Bar. in l. j. C. de dila. quē ſeq̄tur Alexā. de imo. p iſtā glo. l. d. dubitādum. col. iij. C vt q̄ deſunt ad iuo. Idē tenet Inno. i c. veniens. de accu.

tis a certis[a] recedendū nō eſt, nec in re dubia certa danda eſt ſentētia. Cū autē fides dubie rei teſtium approbatiōe vel legitima confeſſione iudici fieri non valeat: teſtes autē authoritate calixti pape de alijs cauſis vel negocijs teſtimoniū dicere nō valeāt, niſi de his q̄ ſub eoꝝ preſentia facta noſcūtur: apparet clandeſtina coniugia ideo eſſe ꝓhibita, qꝛ cum alter eoꝝ coniugalē affectū ſe ad alterum habuiſſe negare voluerit, legitimis ꝓbationibꝰ cōuinci non poterit: q̄bꝰ deficiētibꝰ, iudicis ſententia rite abſolutꝰ, reatū adulterij vterqꝫ incurrit, dum vtroqꝫ eorum viuēte alij ſe copulauerit.

¶ Cauſa. xxxi.

VXorē[b] cuiuſdā alius conſtuprauit: eo mortuo adulteram ſibi in vxorem accepit: filiam ex ea ſuſceptā cuidā in cōiugem ſe daturū iurauit, illa aſſenſum non prebuit, deinde pater alij eā tradidit, a primo repoſciẗ. Queriẗ an poſſit duci in cōiugiū q̄ priꝰ eſt polluta per adulteriū? Secūdo, an filia inuita ſit tradēda alicui? Tertio, an poſt patris ſponſionē illa poſſit nubere alij?

¶ Queſtio. j.

ADulterio[c] polluta prohibeẗ duci in coniugiū authoritate Leonis pape qua dicitur.

¶ Adulterio polluta nō ducatur ab eodē in matrimoniū.

NUllꝰ[d] ducat i matrimonium quā prius polluit adulterio. Sed Aug. ecōtra teſtaẗ ſcribēs ad Ualerium de nuptijs ꝛ concupiſcentia.

¶ Licet alicui ducere in matrimonium quam priꝰ polluit adulterio.

Uxorē cuiuſdā. ¶ Caſus. In preſenti cauſa tractatum eſt de quibuſdam impedimētis matrimonij. Ideo nunc Gra. annectit hanc cauſam. xxxj. in qua tractat de alijs impedimētis matrimonij, ſcꝫ vtrum aliquis poſſit ducere in vxorē quam polluit per adulteriū. Addit in hac cauſa alia impedimēta, ſcꝫ violētiam et enormitatē delicti, adiungit etiā de fide ſponſalium non frangēda. Ut autem hec ꝛ alia faciat, premittit thema de quo tres elicit queſtiones.

b ¶ Uxorē cuiuſdā. In hac cauſa addit Grat. duo alia impedimenta matrimonij, ſcꝫ enormitatem criminis de qua tractat in prima queſtione, ꝛ coactionem de qua tractat in ſcđa. Adiūgit etiā in tertia queſtione de fide ſponſaliū non frangēda. Ut autē hec ꝛc̄. Et no. ꝙ licet enormitas delicti impediat matrimonium contrahēdum: non impedit tamen niſi in his caſibꝰ, ſcꝫ cum quis cōmiſit inceſtum. xxxij. q. vij. ſi quis viduam. et cum quis interfecit vxorē. xxxiij. q. ij. admonere. ꝛ in alijs caſibus notatis. xxxvij. q. j. hi qui. de alijs non reperitur expreſſum, ꝙ impediant, niſi quis velit dicere de ſolēnniter penitente de quocunqꝫ crimine quod impediat: vt. xxxiij. q. ij. de his. quod non admitto. illud tamen non eſt verū quod nullū crimen dirimit iam contractum, niſi in duobus caſibus ſequentibus, vbi non tantum crimen quantum conſtitutio eccleſie dirimit.

c ADulterio. ¶ Hec. q. diuidiẗ in tres partes. In prima probat per ſex canones ꝙ nullꝰ ducat in matrimonium quam polluit per adulterium. Secūda ibi: Sed obijciẗ. Tertia ibi: verum. Jo.

¶ Caſus. Hic intitulaẗ. j. q. qua queriẗ an aliquis poſſit ducere in vxorē quā polluit p adulteriū. Et certū eſt ꝙ ſic, niſi in tribus caſibus. ſ. ſi machinatus eſt in mortē viri: vel niſi viuente viro cōtraxit cū ea de facto: vel eo viuente dabit ei fidem de contrahendo cū ea: vt. j. e. relatum. ꝛ ca. ſequenti. ꝛ extra. e. cū haberet. Gra. tamē p vtraqꝫ parte allegat: poſtea ſoluit, et male. j. eo. §. hec vltima. ſed veram ſolutionē ponit in §. hic ſubaudiendum. Et quod dicitur. ſ. in vltimo cap. illicite. intellige ſiue per fornicationē, ſiue p adulterium.

Adulterio polluta an poſſit a ſuo corruptore duci.

c ¶ Adulterio. h̄ depingitur. j. q. j. an poſſit aliquis in vxorē ducere quā polluit per adulterium. ꝛ videtur ꝙ ſic: vt. j. ea. deniqꝫ. Niſi in tribus caſibꝰ: puta ſi viuente marito dederit ei fidē ꝙ ſi maritus premoreretur, eam duceret. Uel ſi alter in mortē mariti cum effectu machinatus eſt: vt. j. e. relatū. † ꝛ ex̄ de eo qui dux. in ma. quā pol. per adul. ſignificaſti. Et in tertio quando publice eā duxit. ex̄. e. cum haberet. Inno. tamē tantū duos caſus excipit. ex̄ eo. ti. veniēs. ꝛ poteſt dici ꝙ tertius continetur ſub primis: quia qui publice contrahit cum aliqua, fidē dat ei ꝙ eam vellet perpetuo habere. Magiſter tamen allegat ad vtrāqꝫ partem, ꝛ poſt diſtinguit, ꝛ male. j. e. §. hec vltima authoritas. vltimo ponit veram ſolutionē in §. hic ſubaudiendum. Car. vult diſtinguere inter publicum adulterium, vt tunc non poſſit ducere eam, ꝛ priuatum vel occultum, vt tunc poſſit. ſed hoc non probauit: arg. pro hoc. xxx. queſt. j. c. vj. Joan. hodie autem ſi quis vxore viuente alij fidem dederit, vel cum ea cōtraxerit de facto: ſi nec ante nec poſt cognouerit eam poſt mortem vxoris contrahere poteſt cum ea: vt extra de eo qui dux. in matri. ca. vlt. H.

† ea. ſi quis viuente.

d NUllus. Hec verba latius patent q̄ꝫ eorum ſententia. deberet enim potius dici econuerſo, ſcilicet quilibet ducat niſi in tribus caſibus tantum exceptis. reſtringuntur enim hec verba ad duos caſus vel tres tantum: ar. ff. qui pe. tu. credendam. ff. quod vi aut

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

D Enicꝫ mortuo eo cum quo fuit verū cōnubiū fieri[a] pōt cōiugiū cū qua preceſſit adulteriū. Itē in lib. de bono cōiugali. Poſſe ſane fieri licitas nuptias ex pſonis illicite cōiunctis (honeſto placito[b] ſubſequēte) manifeſtū eſt. Hec vltia authoritas Augu. de cōcubinis loquit̄, perhibēs cōcubinas poſſe trāſire ad honeſtū placitum nuptiaꝝ. Prima authoritas Augu. loquit̄ de repudiata: quā dū viuente viro ſuo ꝗcūqꝫ ducit in coniugiū, cōmittit adulteriū: cuius adulteriū aliquā hꝫ veniā dū eiꝰ copula credit̄[c] eſſe licita[d]. Illud ꝟo Leonis pape de ea intelligēdū eſt q̄ a viro ſuo nō erat repudiata: cuius viuebat vir reddēs ei ꝯiugale debitū. Unde in concilio apud Alphesum habito pñte Conrardo rege ſtatutum eſt ca. vj.

Nullus ducat in cōiugium quā polluit per adulterium.

Illud vero cōi decreto ſm canonū ſtatuta definimꝰ et preiudicamus[e], vt ſi quis cum vxore alterius eo viuēte fornicatꝰ fuerit moriente marito, ſynodali iudicio aditus ei claudatur[f] illicitus: nec vlteriꝰ ei cōiungat̄ mr̄imonio, quā prius polluit adulterio. † Nolumꝰ em̄, nec chr̄iane religioni cōuenit[g] vt vllꝰ ducat in cōiugiū quā priꝰ polluit adulterio. Hic[h] ſubaudiēdum eſt, niſi priꝰ peracta[i] pnīa[k] et ſi nihil in mortē viri machinatus fuerit: vel ſi viuente[l] viro fidē adultere non dedit ſe ſumpturum eā ſibi in cōiugem ſi viro eius ſuperuiueret. Unde in concil. Triburienſi legitur.

Poſt mortē viri nō poteſt adulterā in cōiugium ducere qui viro viuēte iuramētū ſibi futurarū nuptiarū prebuit.

Relatū eſt aribꝰ ſctōꝝ ſacerdotū quendā alteriꝰ vxorē ſtupro violaſſe[m]: ⁊ inſuꝑ meche viuente[n] viro ſuo iuramentū dediſſe[o] vt poſt legitimi mariti mortē ſi ſuperuixiſſet, duceret eā i vxorē: qđ et factū eſt. Tale ergo cōnubiū ꝓhibemus et anathematizamus[p]. Item in eodem.

Poſt peractā penitentiam poterit viduā in cōiugem ducere quā viro viuente ꝑ adulterium polluit.

Si qs viuēte marito cōiugez illius adulteraſſe accuſat̄: ⁊ eo in ꝓximo[q] defuncto eandē ſumpſiſſe dinoſcit̄: oībꝰ modis publice pnīe ſubijciat̄: de quo etiam poſt pnīam prefatam (ſi expedierit) ſeruabitur regula[r]: niſi forte vir aut mulier virū q̄ mortuꝰ fuerat, occidiſſe[s] notet̄: aut ꝓpinquitas vel alia quelibet actio † criminalis impediat. qđ ſi probatū fuerit: ſine vlla ſpe coniugij. † occaſio.

dam.l.ſi alius.§.notauimus. Joan.

a Denicꝫ. Fieri, niſi aliquis illorum caſuum interueniat quos dixi in ſumma.

b Honeſto placito.i.maritali affectu.

c Credit̄. ignorantia iuris vel facti craſſa.ff. de iur. et fac.ignu.nec ſupina.j.q.iiij.§.fina.

d Licita. ⁊ tunc poteſt eā retinere ꝓmo viro mortuo: et hoc falſum eſt.

Illud vero. Caſus. Si quis cū vxore alterius fuerit fornicatus: marito mortuo aditus ei claudatur illicitꝰ: quoniā nō poterit matrimonialiter copulari cum ea quam prius polluit per adulterium.

e Et preiudicamus, id eſt pre alijs iudicamꝰ, quaſi firmiter ſtatuimus.

f Claudat̄. Argu. ꝙ ſi iuraui de cetero non cognoſcere concubinam meā: ſi poſtea cum ea cōtraham, ⁊ cognoſcam: non ſum periurꝰ: qꝛ per iuramentū illicitꝰ aditus tantum mihi clauditur: quia nō intellexi niſi de illicito, arg.xxij.q.v. humane. et notaui etiam plura ar. xj. qō.iij. quod predeceſſor.

g Cōuenit. In duobꝰ caſibus tm̄ vel nec conuenit.i. nō eſt honeſtum.

h Hic.i. in hoc loco in cap.j. huius queſtionis.

i Peracta. qꝫ tum ad primū ca. et ad fi. .pri.ſuperioris.c. ⁊ ꝙ dicit peracta, ſupple vel incepta.arg.extra de eo qui co.con.veniens.

k Penitentia. Hoc quantum ad illud ca. denicꝫ.

l Uiuēte. In his duobus caſibus etiā ſi mortuo viro eam accepit, eſt ab ea authoritate apoſtolica ſeparādus qꝛ hec ꝓhibitio perpetua eſt. ex̄ de eo qui dux. in matri. ſignificauit nobis. ⁊ ca. cum haberet.

Relatum. Caſus. Quidā vxorē alterius eo viuēte corrupit: ⁊ ei fidem dedit ꝙ poſt mortē legitimi viri ſi ſuperuiueret, eā duceret in vxorē. qui poſt mortē mariti eam duxit in vxorē. qđ cū relatū fuiſſet in triburienſi cōcilio, ſtatuit cōciliū non eſſe matrimoniū inter eos.

m Uiolaſſe. Quid ſi non violauit, ſed dedit fidem ꝙ remanebit cum ea? dicit h. de re non vacante non debuit promiſſionē recipere vel dare: vnde non poteſt cum ea remanere. arg.ij.q.j.in pmis.ibi, ad Malachitanam. Alij dicunt contra ꝙ canones non vidētur loqui niſi de adlterijs. Opi. h. corrigitur extra.e. ca. vlt.

n Uiuente. Et ita ei viuente viro fidem dedit, vnde non debet cum ea remanere: arg.ij. q.j.in primis ibi ad Malachitanam.

o Dediſſe. multo fortius ſi eā duxit viro viuente, ſeparādi ſunt. ex̄ de eo qui dux.c.ex literarum. et.c.cum haberet.

p Et anathematizamus.i.ſeparamus. ſic exponitur ij.queſtio.j. in primis.ibi, ſi ad Malachitanam. xxvij. queſtiōe.ij. de coniugali.

Si quis viuente. Caſus. Quidā vxorē alterius eo viuente cognouit, viro poſtea defuncto duxit eā in vxorē. Dicit̄ hic vt pnīam agat et retineat: niſi illa vel ille illū occidiſſe notet̄, vel niſi cōſanguinitas vel alia iuſta cauſa interuenerit. Regula, vtendi cōtracto matrimonio. Occaſio criminalis.i.affinitas contracta ꝑ crimen.

q In proximo. Factū recitat maior tamen eſt contra eū preſumptio ob hoc.

r Regula. cōtrahendi.ſ. matrimoniū: vt cōtrahat̄ cū illa. et quod dicit ſi expedierit, hoc ideo dicit ſi timeat̄ lapſus iuuenilis incontinētie: vt.xxxiij.q.ij.in adoleſcentia .j.pri.cā.q.vj.hi q̄. cōtra. ſed illud ex rigore, iſtud ex mīe diſpenſatione. vel hic de cōtracto, ibi de cōtrahendo matrimonio. vel hic de ſimplici, ibi vero de inceſtuoſo adulterio, quod eſt grauius.xxxij.q.vij.§.ſed illud.

ſ Occidiſſe. Hoc ipſo vt ꝯiūgeret̄. aliud ſi caſu: qꝛ forte inimici ſūt: vel ex alia cā: tūc ducere poterit vxorē eius ex̄ de ꝯuer. in fi. laudabilē.§. ad hoc, vbi etiā arguit̄ ꝙ ſi

Pctā q̄ ante baptiſmū machinatus ſit, poſt baptiſmū cum vxo-re defuncti non contrahat: ⁊ ita huiuſmodi peccata non delentur in baptiſmo. Et not. ꝙ dicit occidiſſe. vnde niſi machinatus fuerit cum effectu, non impeditur † puta ſi voluerit dare venenum, ⁊ nō dederit. ſed nec impeditur qui mortem viri ratam habet: dum tamen non precepit: licet al'as in maleficijs retrotrahatur ratihabitio. ff. de vi et vi ar. idem. §. cū procurator. xxvij. q. j. ca. j.

(margin: dā i baptiſmo, nō delētur. † Hec ſē tētia approbat̃ ex̃ de eo q̄ du. in ma. ca. iij. i glo. ij.)

a ❡ Perpetuo. niſi ſit iuuenis: vt xxxiij. q̄. ij. in adoleſcentia. et. c. antiqui. ⁊ c. interfectores. xxxv. q̄one. vj. ſi duo.

S J qua fuerit ❡ Caſus. Quedā viuēte marito adulterata eſt cum quodā, quem mortuo marito in virū accepit. Dicitur in hoc. c. ꝙ debet agere penitentiam per quinquēniū. ⁊ poſtea debet ad cōionē admitti.

(margin: Canon penitentialis.)

b ❡ Si qua al'as eſt. §. Reſpicit hic §. pcedētē. hic eſt ſubaudiēdum vbi tria dixit. et ad ea tria introducit capitula.

(margin: ij. ps. ij. Re. xj. a.)

c ❡ Poſt quinquēniū. Sed nōne pro adulterio. vij. annis debet penitere? Sic ‡ ſz ſunt arbitrarie pnie.

(margin: ‡ Ut xxxiij. q. ij. hoc ipſum. Deut. xxiiij.)

❡ Sed obijcitur. ❡ Hec eſt ſecunda pars. q. in qua q̄ritur vtrū ſit peccatū ꝯhere ſcdas nuptias. et eſt dicēdū ꝙ non, lȝ lr̃a videat̃ aliter ſonare. ſȝ eſt exhortatio caſtitatis: nō autē reprobatio nuptiarum. Jo. de fan.

manèant ꝑpetuo[a] cum pnīa.

I tē ex cōcil. Elibertano apd̓ Uermerias. Palea.

S J qua mulier in mortē mariti ſui cū alijs conſiliata ſit: ⁊ ipſe vir aliquē illorū ſe defendēdo occidit: ſi ꝓbare pōt ille vir eā reā eſſe conſilij, poteſt (vt nobis videtur) ipſaȝ vxorem dimittere: et ſi voluerit, aliam ducere: ipſa aūt inſidiatrix penitētie ſubiecta abſqȝ ſpe coniugij maneat.

I tem ex cōci. Elibertano.

❡ Poſt pniam reconcilieť ad cōmunionē vidua q̄ mechum ſuum in virum accepit.

S J qua[b] fuerit vidua mechata, et poſtea eūdem habuerit maritum: poſt quinquēnij[c] tp̄s peracta legitima pnīa placuit eā: ad cōionē recōciliari. Sed obijcit̃, dauid[d] cū Bethſabee adulteriū cōmiſit, ⁊ mortē Urie machinatus eſt: et tñ eādē Bethſabee poſtea duxit in vxorem. Sed in veteri[e] teſtamēto multa pmittebant̃ propter infirmitatē, q̄ in euangelij pfectione eliminata ſunt: ſicut permittebatur[f] quibuſlibet dare libelluȝ repudij, ne per odium funderetur ſanguis innoxius. quod poſteá in euāgelio dn̄s ꝓhibuit dicens vxorē a viro nō eſſe dimittendam niſi cauſa fornicationis. quedā pmittebant̃ cā infirmitatis et ſacramēti futuroꝝ: ſicut dn̄s pmiſit filijs Jſrael offerre aīalia ſibi in ſacrificiū, q̄ in egypto conſueuerant immolare demonibus: malēs[g] ea ſibi offerri q̄ȝ idolis: et vt eſſent illis ſacramēta futurorū. ſic et Bethſabee pmiſſa eſt duci in vxorē non magis cauſa ſue infirmitatis[h], q̄ȝ ſignificatione[i] futuroꝝ. Sed eſt alia rō quare vxor defuncti huic nubere non poſſit. Generaliter eīn ꝓhibent̃ viri ⁊ mulieres frequēter mr̃imonia contrahere. vnde in connubio ſecundarū nuptiarum preſbyteri intereſſe non debent: ſicut in Neoceſarienſi concilio legitur.

❡ Fides ⁊ cōuerſatio penitētiam breuiat eoꝝ qui frequenter ducunt vxores.

D E his qui frequenter vxores ducunt[k], et de his q̄ ſepius nubunt: tp̄s[l] quidem pnīe his manifeſtū cōſtitutū eſt: ſed cōuerſatio ⁊ fides eoꝝ tp̄s abbreuiat: pbr̃m vero cōnubio ſecūdarū nuptiarum intereſſe non debere[m]: maxime cū precipiatur ſecūdis nuptijs penitētiā tribuere: quis

ci non poſſit: quia viri et mulieres frequēter contrahere prohibent̃. Unde etiam ſacerdotes ſcdis nuptijs intereſſe non debent. Ad quod inducit ſequens ca.

d ❡ Dauid. Hanc hiſtoriam habes. l. diſt. §. econtra.

e ❡ In veteri. Planius dixiſſet ꝙ ideo fuit matrimoniū inter Dauid ⁊ Bethſabee, q̄a eccleſiā nōdum ꝓhibuerat. xxxij. q. iiij. obijciuntur. et capi. dixit.

(margin: Matrimonii fuit int̃ Dauid ⁊ Bethſabee.)

f ❡ Permittebatur. No. hāc pmiſſionē ꝯparatiuam eē. erat eīn vtrūqȝ malū: ſed vnū minus, qd̓ pmiſit ne maius cōmitteret̃ ſcȝ homicidiū. ſi. j. xxxiij. q. ij. ſi quod verius.

(margin: Leui. ix. a. ij. Re. xj. d.)

g ❡ Malēs. xxij. q. j. conſidera.

h ❡ Infirmitat̃. q: nō fuit peccatū Dauid ſue improbitatis eſtus, ſed vmbra myſterij. ꝺ pe. diſt. iij. illud.

i ❡ Significatione. vt de peni. diſt. iij. illd̓. Dauid eīn interp̄tatur manu fortis, id eſt Chr̄s qui fortiter debellauit aerias poteſtates. Urias, lux mea deus. ⁊ ſignificat diabolū q̄ trāſfert ſe in angelum lucis: et etiā lucid᷒ creatus fuit: queȝ etiā deus ſupauit. J. de penit. diſti. ij. principiuȝ. xxvj. q. v. nec. Bethſabee interpretat̃ pute᷒ vij. ⁊ ſignificat eccleſiā gentiliū: que hauſit dona ſeptiformis gr̃e, ⁊ chriſto copulata ē: vt xxxij. q. ij. §. his ita. i. cū prius adhereret Urie, id eſt diabolo per cultum idololatrie.

(margin: Dauid vrias ⁊ bethſabee q̄r interpretātur.)

❡ Caſus. Dictū eſt. s̃. in ca. ſi qs. ꝙ aliquis pōt ducere in vxorem quam prius polluit per adulteriū: niſi vir vel mulier virū qui mortuus eſt occidiſſe notet̃. Sed obijcit Gratia. dicens ꝙ Dauid machinatus eſt in mortem Urie: et Bethſabee vxorem eius cum qua prius adulteratus fuerat, in vxorem accepit. Sed ſtatim reſpondet dicens ꝙ multa permittebant̃ in veteri teſtamento cauſa infirmitatis, que hodie non pmittuntur: ſicut libellus repudij olim pmittebat̃, qui hodie ꝓhibet̃. quedā enim permiſit dn̄s cauſa infirmitatis, et ſacramenti futuroꝝ: ſicut permiſit filijs iſrael offerre aīalia. ſic et Bethſabee cauſa infirmitatis ⁊ ſignificatione futurorū permiſſa eſt taliter duci. Eſt etiam alia ratio quare ſic corrupta du-

D E his. ❡ Caſus. H. intellexit hoc ca. de his qui ſimul habent plures vxores, vel de his qui plures habent viros: de quibus dr̄ ꝙ penitere debēt: nec debet ſacerdos talibus nuptijs intereſſe. Quidā etiā hoc cap. intelligūt de his q̄ ꝯtrahunt ſcd̓as nuptias cauſa ſaturande libidinis. Alij dicūt ꝙ hoc dictuȝ eſt ad terrorem. Sed potes dicere ꝙ cum dicit̃ frequēter, intelligitur de illis qui ardore libidinis contrahūt. cū dicit̃ nubunt, intelligitur de illis qui primis viuentibus contrahunt.

k ❡ Ducūt. plures ſimul, hodie. ſ. vnā, cras aliā viuente prima de talibus ſecūdis nuptijs intellige hoc cap.

l ❡ Tempus. ſcȝ penitentie.

m ❡ Debere. Jd eſt debet deponi ſi prior vxor viuat.

xj.q.iij.teuguald̄u.ꝛ etiā itelligas intereſſe p ɔſēſū, vt ēt vt būdiceret nuptias, qd nō dz: vt ex de ſcdis nup.ca.j.

Hacrōne.¶ Caſus. Hic fit mētio de duplici pmiſſione. Una Moyſi qua pmittebat vxori dare libellū repudij, ꝛ aliā ducere. Alia apl'i: qua mortuus pmittitur ducere ſecūdam. q in hoc ſūt ſil'es: q2 vtraqꝫ excuſari pt a pena corporali. Diſſil'es, q2 apl'ica excuſat a peccato, moſaica nō: nec ēt moyſes illd pcepit ſed volens pmiſit. Hu. etiā eūdē caſū innuit hac rōne q2 moyſes illud pmiſit. Fornicatio.i. diuiſio carnis.

a ¶ Hac rōe.i. ſil'i rōne ſicut moyſes permiſit dare libellū repudij vt vitaret homicidiū. ſic apl's pmiſit ſcdas nuptias vt vitaret fornicatio. xxxij.q. ij.§.ita.

b ¶ Fornicatio. Cū ea quā pmiſit Moyſes poſt repudiatā aſſumi. xxxij.q.ij. ſi quod verius.

c ¶ Licenter. qa penam tpalem nō patiebantur.

d ¶ Quia. Reſpicit hoc aliū locum Matthei: illud ſcz quos deus ɔiūxit, homo nō ſeparet. quo audito, dixerunt phariſei: Quid ergo mādauit Moyſes dare libellum repudij, et dimittere? et dixit illis: qm ad duritiam cordis vr̄i pmiſit vobis dimittere vxores vr̄as. q..d. non precepit, cum ſit malū: nō em̄ cum ſit malū ſine vitio eſt. quod ignoſcitur, non precipitur. xiij. diſt. nerui.

e ¶ Precipimus. Id eſt permittimus. ſic ponit. lv. diſt. qui partem. l. diſt. domino ſancto.

Quomodo.¶ Caſ9. Redarguit hiero. eos q ſimul plures habēt vxores: ꝛ eas que ſimul plures habent maritos. Primo exēplo Samaritane a dn̄o reprehenſe. Secundo rōne inſtitutionis matrimonij. Tertio exemplo Lamech inde puniti grauiter. Quarto argumento a minori dupliciter inferens ex ſimplici bigamia ad talem. In fine reprehendit quoſdā qui dicebāt q viduis nō erat cōceſſam ſecundū matrimonium niſi in caſu. Plurimas, ſimul. Uxores viduas, de facto.

f ¶ Per ſe. mr̄imoniū em̄ pp̄ter ſe nō appetitur: q2 nō ducit ad vitā: ſed tn̄ eſt appetendū cā vitā de fornicationis ꝛ propter prolem. j. proxi. cauſa. q.ij.§. his ita.

g ¶ Dicēs. imo dixit ſe nō hr̄e virū in euāgelio. ſz hiero. reſpexit hic nō qd in ore ptulit mulier, ſz qd in mente habuit. bene em̄ gerebat i corde ſe virū hr̄e. vnde ꝛ dn̄s ſm opi. eius dixit: Uade, voca virū tuū. q.d. quē putas tuū. ꝛ illa qſi ɔſentiēdo ſic ſe ſentire, dixit: Uideo q2 propheta es tu. ꝛ ſic eſt arg. q q dt aliud q̄ʒ vox ſig̃t, potius dicit id qd intēdit dicere, q̄ʒ id qd vox ſignificat. qd eſt ɔ illud. xxij.q.ij. is autem. ff. de reb. dub. in ambiguo.

h ¶ Uir eius. quia illum ꝛ alios ſimul habuit: quod nō licebat iudeis: vt extra de diuor. gaudemus.

erit preſbyter qui pp̄ter conuiuiū illis cōſentiat nuptijs?

Item Jo. chryſoſtomus.

¶ Secūdum veritatis rationem fornicari conuincitur qui ſecundam ducit vxorem.

Hac rōne[a] ꝛ apl'i preceperunt ſcdas adire nuptias pp̄ter incōtinētiā hoim nā ſecūdā quidē accipere ſm pceptū apl'i licitū eſt: ſm autē veritatis rationē vere fornicatio[b] eſt. ſed cū permittēte deo publice ꝛ licenter[c] cōmittit: fit honeſta fornicatio. propterea bene dixit xp̄s in euāgelio q2[d] Moyſes hoc pmiſit, ꝛ nō precepit. Aliud eſt em̄ precipere aliud pmittere. qd em̄ pmittimus, nolentes pcipimus[e]: q2 malas hoim volūtates ad plenum phibere nō poſſumus.

Itē Hieronymus cōtra Jouinianum libro.j.

¶ Ut vitetur periculum fornicationis: ſecunda matrimonia conceduntur.

Quomodo virginib9 ob fornicationis periculum concedit nuptias et excuſabile facit quod per ſe[f] nō appetitur: ita ob eandem fornicationem vitandam concedit viduis ſecunda matrimonia. Melius eſt enim licet alterum et tertium, vnum virum noſſe, q̄ʒ plurimos, id eſt tolerabilius eſt vni homini proſtitutā eſſe, q̄ʒ multis. Siquidem et illa in euangelio Samaritana ſextum ſe maritum habere dicens[g], arguitur a domino q non ſit vir eius[h]. Ubi enim numerus[i] maritorum eſt: ibi vir qui proprie vnus eſt, eſſe deſijt. Una coſta a principio in vnam vxorem verſa eſt. Et erūt (inquit) duo in carne vna. non tres[k], neqꝫ quatuor. alioquin non duo, ſed plures.

¶ Primus[l] Lamech ſanguinarius[m] atqꝫ homicida vnam carnem in duas diuiſit vxores. fratricidium ꝛ bigamiam eadem cataclyſmi[n] pena deleuit[o]: de altero[p] ſepties[q]: de

i ¶ Numer9. argu. q ſi qua in plures cōſentire velit inſimul, nihil aget: vt ſi dicat: cōſentio in vos: niſi forte alter eſſet conſanguineus: tūc forte teneret mr̄imonium cū reliquo. Uel dic vbi nūerus. ſ. ex q aliqs bigamus eſt ibi vir q pprie vn9 eſt. i. xp̄s, eſſe deſiſtit: et q2 in eo deficit ſacr̄m chr̄i ꝛ eccleſie. ꝛ hoc ɔſonat exponi pxi.ca.

k ¶ Tres. Ar. q minor nūer9 qn̄qꝫ excludit maiorē qn̄qꝫ minorē: vt ex de teſti. licet. in fi.

¶ Prim9 lamech. Hiſtoria Legitur i Geneſi q cū Cain per inuidiā interfeciſſet fratrē ſuum Abel: maledixit ei dn̄s. vñ dixit cain: Maior eſt iniqtas mea q̄ʒ vt veniam merear. ois ergo q inuenerit me, occidet me. ꝛ dn̄s ad cain: Non ita fiet, ſed q occiderit cain ſeptuplū punietur. Cūqꝫ terrā vt pfugus habitaſſet, Lamech q ab eo ſextus deſcēdit, duas habebat vxores, Addam et Sellam ꝛ dū venationē exerceret, et oculi eius calligarēt: indicio pueri qui eū ducebat, ſagittā dirigēs Cain occidit inter fruteta latentē quē feram eſſe exiſtimabat. quo cōperto occidit adoleſcentem qui eū ducebat, et dixit eis: Audite vxores Lamech: q2 occidi virū in vulnus meū, et adoleſcentē per liuorē meū, ſeptuplū vltio dabit de Cain: de Lamech ſeptuagieſſepties. Sequēs.§. ptz. ꝛ dicit hic q Gra. intellexit precedēs ca. de ſcdis nuptijs licitis: ſicut et precedentia duo ca. ſed Hug. ſentit contrarium.

l ¶ Prim9. Hec dictio prim9 nō cōſtruit cū hac dictione ſanguinarius. q2 Lamech nō fuit primus homicida, ſed Cain: ſed conſtruitur cum hac dictione diuiſit.

m ¶ Atqꝫ. pro id eſt.

n ¶ Cataclyſmi. i. diluuij. a cata, qd eſt circū: ꝛ clyſma quod eſt diffuſio: quaſi circunquaqꝫ diffuſio.

o ¶ Deleuit. Id eſt puniuit. ſ. xxiij.q.iij. an non. contra. ſed hic narratur res prout geſta eſt: ibi myſterium. nam peccatū Lamech deſignat peccatum humani generis: quod deleuit ſalutifer aduentus Chriſti.

p ¶ De altero. i. de peccato alterius: ſcz Cain.

q ¶ Septies. q2 vindicta ſumpta eſt de eo vſqꝫ ad Lamech ſeptimū ad Adam: ſextū ad Cain: vel q2 punitus

mulier in pl'es ſi' ɔſentiēs nihil agit

Contra not. xv. diſ. c.j. i gl. alibi inter vir.

Dic q maior nūerus nō excludit minorē. ff. de i li. iur. l. an̄pe. et nota. xv. diſt. ca.j. niſi qñ negatiue exponū tur v̄ba vt i hac decr. lz. Jo.d.f.

Catacl'yſm9 eſt diluuium.

altero[a] ſeptuagieſſepties[b] vindicatum eſt. quãtum diſtat in numero[c], tantũ et in crimine. q̃ʒ ſctã[d] ſit bigamia, hinc oſtẽditur ꝙ bigamus in clerũ eligi non poteſt. ⁊ ideo apl'us ad Timot. Uidua (inquit) eligatur[e] non minor .lx. annoꝝ que fuerit vnius viri vxor. hoc oẽ preceptum de his viduis q̃ eccleſie paſcũtur eleemoſynis ⁊ idcirco etas preſcribit, vt ille tantũ accipiãt pauperum[f] cibos, que iã laborare non poſſunt. Simulqʒ cõſidera ꝙ que duos habuit viros: etiam ſi anus eſt et decrepita et egens, eccleſie ſtipes non meret accipere[g]. ſi autẽ panis illi tollitur eleemoſyne, quãto magis ille panis qui de celo deſcẽdit: quem qui indigne comederit, reus erit violati corpis ⁊ ſanguinis chr̃i. quãq̃ʒ[h] hec teſtionia que ſupra poſui, ĩ quibus[i] viduis cõcedit vt ſi velint denuo nubãt: quidã interpretãtur ſup his viduis quas amiſſis maritis ſic inuenerit fides chriſti. Uerũ[k] hoc eum in exhortationẽ vidualis continentie, non in condemnationẽ ſecundarum ⁊ deinceps nuptiarũ putamus dixiſſe: quas multoꝝ authoritatib⁹ conſtat licitas eſſe: vt ex ꝟbis eiuſdẽ datur intelligi. Ait em̃ ad Pammachium in apologetico contra Iouinianum.

Nec due nec tres nec deinceps nuptie ſunt cõdẽnande.

Aperiãt q̃ſo aures obtrectatores[l] mei et videãt me ſcdas nuptias et tertias in dño cõceſſiſſe. Qui ſecundas ⁊ tertias nuptias non dãnaui, primũ potui dãnare matrimoniũ? Idẽ. Non damno bigamos, immo nec trigamos[m]: ⁊ ſi dici poteſt, octogamos. Idem. Ego nunc voce proclamo libera, nõ dãnari in eccleſia bigamiã, imo nec trigamiam: et ita licere quinto et ſexto et vltra quomõ ⁊ ſecũdo marito recte nubere. Itẽ Auguſt. lib. ij. cõtra aduerſarium legum et prophetarum.

Secunda coniugia ſicut et prima licita eſſe probantur.

Deus maſculũ et feminã ꝑpagandi generis cauſa nuptiali caſtitate[n] ꝯiunxit: ⁊ ſcdas nuptias q̃ in vtroqʒ teſtamento ꝑmittunt[o], licitas eſſe monſtrauit.

Idem ſuper primã epl'am ad Corinthios. **De eodem.**

Quod ſi dormierit[p] vir ei⁹: nõ dicit primus vel ſecũdus vel quartus: nec nobis definiendũ eſt[q] qđ nõ definit apoſtolus. vnde nec vllas debeo damnare nuptias, nec eis verecũdiã inferre numeroſitatis. Dñs aũt ſeptẽui

---

in .vij. generationibus ſuis: que in diluuio perierunt.

lamech punitio

a De altero, i. de peccato alterius. ſ. Lamech.

b Septuagieſſepties. quia Lamech i. lxxvij. aĩabus fuit punitus que proceſſerũt de lumbis eius. Uel dic ſepties, id eſt perfecte, ſeptuagieſſepties, id eſt perfectius iuxta illđ: O terqʒ quaterqʒ beati, id eſt perfecti beati. Uidet ergo ꝙ magis peccauit Lamech q̃ʒ Cain: q̃a magis punit⁹ eſt: et ꝙ peccatũ Lamech grauius fuit vindicatum: quia plura cõmiſit: duo ſcilicet homicidiuʒ ⁊ adulteriuʒ. Cain fratricidiũ tantũ.

lamech pl⁹ peccauit q̃ʒ cain.

c In nũero. penaꝝ. i. maioritate.

d Quã ſancta. ironice hoc dicit. et loquit de altera bigamia: de vera. ſ.

e Eligat. Non intelligas ꝙ debeat talis eligi in abbatiſſam. nam illa erit virgo. lx. an. vt xx. q. õe. j. iuuenculas. † ſʒ vt paſcat ab eccleſia.

† Et facit. lxxxj diſti. vidue. et ca. ſeq. Io. đ. f. et idẽ tʒ hic L.

f Pauperum. lxxxj. diſt. c. vidue. et ca. ſequenti.

g Nõ meretur. accipere. non dicit nõ accipiat: nec dicit vt nõ detur: ſed nõ meret accipere quia non dat rõne merẽdi, ſed datur miſericorditer ratione obſequij.

iij. ps.

h Quãq̃ʒ. hoc reſpicit pricipium ca. vbi concedit viduis ſcđa mr̃imonia cõtrahere. Dicebãt em̃ quidam ꝙ ille vidue tantũ poterant cõtrahere q̃s mortuis maritis infidelibus fides iam viduas inueniebat, que ſcilicet iam facte vidue conuertebantur.

Vidue poſſunt indiſtin cte ꝯ̃he re.

i In quibus. Scʒ teſtimonijs.

Uerum. Hec eſt tertia pars queſtionis in qua probat ꝙ non ſit peccatum contrahere ſecundas nuptias ⁊ deinceps. Io. de fan.

k Uerum. Magiſter hoc cap. intelligit de ſecũdis nuptijs licitis. ‡ ſed competẽtius intelligitur de illicitis: aliter exemplum de Lamech non congrueret. quare tam aſpera proponeret Hieronymus, cum authoritate apoſtoli licita ſint: non video.

‡ Idem intelligebat Io. ſʒ L. et Io. đ f. tenent qđ ſeqt.

Aperiant. Caſus. Quidam emuli Hiero. reprehendebant dicentes eum damnare nuptias, et maxime ſecundas. Quibus Hieronymus reſpondet dicens: Si nuptias et maxime ſecundas concedo: qualiter damno matrimoniũ vel primas nuptias? vnde libera voce proclamo ꝙ nec etiam octauas nuptias condemno.

l Obtrectatores. qui dicunt me dãnare mr̃imonia.

m Trigamos. vt in Bro. lib. ix. ne quiſq̃ʒ. cõtra. ibi dicitur ꝙ tertiam ducere non licet: vt in autenti. quomodo opor. epiſc. §. ſi autem. colla. j. ſed illa correcta ſunt: ⁊ ſic per hãc dictionem nuptie, non tãtum prime, ſʒ etiam vlteriores nuptie deſignãtur. Et ſic eſt argu. contra. ff. de verb. ſigni. boues. §. j. ⁊. ff. de leg. iij. fideicommiſſa. §. ſi quis decem.

Deus ⁊c.

n Nuptiali caſtitate. Ergo caſtitas eſt iter cõiugatos, que ſancta dicitur. xxx. diſtin. §. hec ſcripſimus. pot ergo coniugaꝝ concubitus dici caſtitas, arg. ꝯ. xxxj. diſt. nicena.

Caſtitas eſt inter cõiugatos.

o Permittuntur. Si ergo in veteri teſtamẽto permittuntur, quomodo dicitur apoſtolus ꝑmiſiſſe? Dic permiſit: id eſt permiſſum eſſe oſtendit redigẽdo i ſcriptis propter quoſdam qui dicebant ad vxorem non accedendũ cauſa incontinentie. †

j. Corꝫ vij. a.

† ſiſt no. i. p. xi. cau. q. ij. in prin.

Quod ſi dormierit vir. Caſus. In hoc capi. primo ponuntur verba apoſtoli. Secundo verba Auguſtini exponentis verba apoſtoli. Unde cũ apoſtolus non definiat de primo matrimonio ſecundo vel tertio: Auguſtinus nullas vult nuptias condemnare exemplo domini qui ſeptẽuiram non dãnauit. ſed licet ſecundo contrahentes non damnẽtur: beatiores tamen erunt que in caſtitate permanſerint.

p Quod ſi dormierit. Uerba apoſtoli.

q Nec nobis definiendum eſt. Hic arg. ꝙ nõ licet alicui definire vel determinare vel excipere qđ canon non excipit vel definit vel determinat, argu. xix. diſtin. ſi Romanorum. ꝯ. xxvij. q. ij. lex diuine. xxiij. qõ. v. ſi non licet.

Canone non definiẽte deſſinire nõ licet.

z.xvj.q.j.ſunt nonnulli.z.ij.q.v.conſuluiſti.z.xxviij.q.j.idololatria.z.lv.diſtin.ſi euangelica.z.s̄.j.q.iij.ſaluator.z.s̄.xxij.q.v.hoc videtur. Sed contra argu.ff.de teſti.l.queſitum.j.de conſe.diſt.ij.liquido.z intelligo,non licet iniuſte z male contra rationem z contra canonem.xxxiij.queſtione.ij.quos deus.

poti⁹ eſt monēda q̄ʒ cogēda.expone poti⁹.i.pri⁹.De hoc plene notaui.xxvij.q.ij.§.ſed concedatur.

...rā non damnauit[a]: nec dicit in reſurrectione[b] nō poſſe eſſe,ſꝫ tm̄,neqꝫ nubent neqꝫ nubent: vnde nec ꝯtra humane verecū die ſenſum audeo dicere vt q̊tiēs voluerit nubāt,nec ex corde meo[c] quotaſlibet nuptias condēnare.Qđ dicit̄ vniuire,hoc z omni vidue:Beatior autē erit ſi ſic permanſerit.

Queſtio.ii.

Quod autem[d] aliqua non ſit cogenda nubere alicui,Ambroſius teſtatur ſuper epiſtolā primam ad Corint.Nubat vidua cui vult tantum in domino,id eſt quem ſibi aptum putauerit,illi nubat:q̄r inuite nuptie ſolent malos prouentus habere.Tātum autem in domino,id eſt ſine ſuſpicione turpitudinis nubat,z viro ſue religionis nubat. Item iudiciū Urbani pape.

Iuramēto patris non cogitur puella nubere, cui nunqꝫ aſſenſum adhibuit.

Si verum eſſe cōſtiterit qđ nobis legati Iordanis principis retulerunt,ſcꝫ q̄ ipſe coactus[e] et dolens filiam ſuam infantulam[f] nolentem z flentem z pro viribus renitentem,non aſſentientib⁹,ſed valde dolentib⁹ matre z parentela,Rainaldo Rodeli filio deſponſauerit:quoniā canonū et legum authoritas talia ſponſalia(vt infra oſtēdit̄)non approbat:ne ignorantib⁹ leges z canones,nimis durum qđ dicimus videatur,ita ſententiā tēperam⁹[g],vt ſi princeps cum filie,matris,z parentele aſſenſu id qđ ceptum eſt perficere voluerit[h],concedam⁹:ſin autē legat⁹ noſter vtraſqꝫ partes audiat:z ſi nihil fuerit ex parte ſupradicti Rainaldi amplius qđ impediat[i] ab ipſo[k] Iordane[l] ſacramentū q̄ ita conſtent hec vt dicta ſunt,accipiat: et nos canonū ac legū ſcita ſequētes,deinceps nō prohibem⁹,quin alij viro(ſi voluerit)predicta[m] filia eius nubat,tantum in domino.

a ¶ Non damnauit.cuꝫ quereretur ab eo cui deberet cōiungi. Et eſt argu.q̄ interrogando aliqs quid ponat:vt.ff.de verb.oblig.l.j.§.ſi quis ita.s̄.e.quomodo ibi,dicēs zc̄.ſꝫ excipiēdo non:vt.ff.de excep.non videtur. Argu.contra.xxij.q.ij.queritur.

Interrogans ponit.

b ¶ In reſurrectione. Sadducei negantes reſurrectionē futuram cōtra opinionē phariſeorum qui eam credebant.i.homines futuros in eodē ſtatu,dicebant ſcꝫ q̄ debebāt commiſceri ſicut nunc faciunt,z quemlibet recepturū vxorem quam hic habuerat:vt phariſeos cōfunderent,talem eis queſtionem fecerūt. Ecce aliqua habuit hic octo viros.cuius illorū erit vxor in iudicio? quā queſtionē ſoluere non potuerunt.quā cū poſtea Sadducei pponerēt Ieſu,reſpōdit:erratiſ neſciētes ſcripturas:q̄r in reſurrectione neqꝫ nubēt,neqꝫ nubentur,ſed erunt ſicut angeli dei.

Reſurrectio negabatur a ſadduceis. j.cor.vij.§.

c ¶ Nec ex corde meo.i.preter diuine ſcripture authoritatē.quilibet em̄ debet ꝓbare qđ dicit,nō ex ſuo ſenſu moueri.xxxvij.diſt.relatum.

Quod autē.¶Caſus. Hic intitulat̄.ij.q.q̄ querit̄ an aliqua nubere ſit cogenda:z preciſe dicendum eſt q̄ non,vt in ſequentibus ca.probatur:niſi forte fecerit ſibi preiudicium per ſponſalia de futuro ſponte contracta.tunc enim prius eſt admonenda,z poſtea aliquantulum cogenda:vt dicit Hug.

d ¶ Qđ autē.Hic queritur an aliqua ſit cogēda nubere:z reſpondendum eſt q̄ non,quia in matrimonio animus debet gaudere plena libertate:vt ex̄ de ſpon.cum locum.immo etiā licet culpa alicui⁹ preceſſerit metum,tamē ille metus excuſat eum a matrimonio:vt ex̄.e.veniens.ſi autē quis deſponſauit aliquam,bene eſt cogendus vt ducat eam:vt ex̄ de ſpon.ex literis.in caſu tamen ſub alternatione cogetur,ſcꝫ vt vel ducat eam,vel intret religionem:vt ex̄ de conuer.coniuga.ex publico.non obſtat quod legitur ex̄ de ſpon.requiſiuit,vbi dicitur;

Nubere nō ē aliq̄ cogenda.

Si verū.¶Caſus. Rainaldus petebat filiam Iordani tanqꝫ ſibi deſponſatam.Iordanus vero denegabat illam ei,allegans coactionem,et dicens ſe coactum deſpōſaſſe illam ei inuitā et renitētem.Mandat ergo Urbanus q̄ ſi Iordanus et filia volunt conſentire:ſaltem nūc perficiatur matrimonium. Si nolunt,legatus ſuus audiat cauſam inter eos:z ſi Iordanus ꝓbauerit exceptionem probationis,et Rainaldus nihil replicauerit vnde elidatur exceptio Iordani:abſoluatur filia Iordani,et habeat licentiā nubendi cui vult.tamen Beneuen.in fine caſus ſui addidit,delato iureiurando ipſi Iordano:qđ Hug.pretermiſit.

e ¶ Coact⁹.Hoc non releuat eum ſi filia cōſenſiſſet.

f ¶ Infantulam.Hoc ſufficeret vt nihil actum videretur ſi illa eſſet infantula,id eſt infra ſeptēnium:ſed hac de cauſa papa nō procedit:immo credo q̄ ponatur infantula ꝓ puella.

g ¶ Tēperam⁹.Hoc ideo dicit,quia ille raptor erat,z ideo de iure eā habere non poterat.† ar.xxxvj.q.ij.placuit.hunc rigorem temperat hic.

† Sub.porat g̊ papa ꝑcipere vt ampli⁹ i h⁹ facto nō ꝓcederet: ſed hūc rigorē zc̄.vt ſeq̄t̄ h.nā illā inuitā z renitentē copulari coegit.

h ¶ Uoluerit.Arg.qđ de iure factū nō eſt,per ſequētē ꝯſenſum poſſe legitimari z ꝯfirmari.Et eſt arg.q̄ ratihabitio retrotrahit̄,z ꝯfirmat qđ prius illegitime factum erat.arg.xvj.q.j.ca.vlti.

i ¶ Amplius quod impediat.Intentionem Iordanis:vt ſi probaret eos poſtea conſenſiſſe,patrem ſcilicet et filiam.

k ¶ Ab ipſo.Argumentum q̄ teſtes de domo prodeūtes recipiuntur,ſed hoc fit in matrimonio.xxxv.q.vj.videtur.palea eſt.

k ¶ Ab ipſo.Id eſt ex parte ei⁹.‡ debet em̄ ꝑ teſtes ꝓbare exceptionē ſuā ſuper coactione:vt.ff.qđ met⁹ cau.nō eſt veriſimile.nō autē ſtaret ei⁹ ſacramēto tantū,niſi ei eſſet delatum ab aduerſario.

‡ Ar.ꝫ ff.de teſti.in literiſ.qđ dic vt no.xiiij.q.ij.in ſum.in fine.

l ¶ Iordane.Arg.ei qui coactionem eſt paſſus,probationes competere.

m ¶ Predicta.Rainald⁹ licet ꝯfeſſus fuerit in iure eam ſuā eſſe vxorē,nec ꝓbare potuit,nō em̄ ſolui pōt matri-